

ویژگی های روانسنجی پرسشنامه ویژگی های نه گانه تاریک شخصیت موشاگن، هیلینگ و زتلر، ۲۰۱۸

صغری ابراهیمی قوام^۱

تاریخ دریافت: ۱۳۹۹/۶/۲۱ صص: ۱۴۱-۱۵۸ تاریخ پذیرش: ۱۳۹۹/۱۰/۱۱

چکیده

هدف از پژوهش حاضر بررسی ویژگی های روانسنجی پرسشنامه ویژگی های نه گانه تاریک شخصیت (موشاگن، هیلینگ و زتلر، ۲۰۱۸) در جمعیت ایرانی بود. بدین منظور از جامعه آماری کلیه افراد بزرگسال (بالاتر از ۱۸ سال) ساکن شهر تهران، نمونه ای به حجم ۵۴۰ نفر به شیوه هدفمند و در دسترس انتخاب شد. افراد حاضر در پژوهش به پرسشنامه ویژگی های ۹ گانه تاریک (موشاگن، هیلینگ و زتلر، ۲۰۱۸) شخصیت پاسخ گفتند. داده های حاصل با نرم افزار آماری SPSS-۲۳ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. نتایج تحلیل عاملی اکتشافی نشان داد ۸۳ سوال روی ۹ عامل بارگذاری شدند که این ۹ عامل روی هم ۴۶ درصد از واریانس پرسشنامه ویژگی های نه گانه تاریک شخصیت را تبیین می کردند. همچنین ضریب آلفای کرونباخ برای کل پرسشنامه ۰/۹۳ محاسبه گردید که نشان از هماهنگی درونی مناسب سوال ها داشت. نتایج تحلیل عاملی تاییدی با نرم افزار AMOS و روش مدل یابی معادلات ساختاری نیز نشان داد، الگوی نه عاملی پرسشنامه با داده ها برازش دارد. بطور کلی یافته ها حاکی از مناسب بودن ویژگی های روان سنجی پرسشنامه در جمعیت ایرانی بود و می توان از این ابزار در پژوهش ها استفاده کرد.

واژه های کلیدی: اعتبار، روایی، ویژگی های نه گانه تاریک شخصیت

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

^۱دانشیار گروه روان شناسی تربیتی، دانشکده روان شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه علامه طباطبایی، تهران، ایران.

* نویسنده مسول مقاله: qavam.s2015@gmail.com

مقدمه

امروزه و در طول تاریخ ما شاهد رفتارهای بی رحمانه، خودخواهانه، بی پروا، یا حتی رفتار بد شیطانی در فرهنگ ها و جوامع مختلف هستیم. به همین ترتیب، محققان از رشته های مختلف درون و فراتر از روانشناسی، توصیف، توضیح و پیش بینی چنین فعالیتهای منفی که اغلب تعاملات مثبت اجتماعی را به خطر می اندازند و بنابراین ساختار جوامع کارآمد را در کل مختل می کنند مورد هدف قرار داده اند. از دیدگاه روانشناسی، و به ویژه روانشناسی شخصیت، تحقیقات تمرکز طولانی در صفات پایدار شخصیت دارند که با اخلاق پیوند دارند، و از جمله ویژگی های تاریک شخصیت که شامل مواردی است که از نظر اخلاقی و رفتاری در اجتماع سؤال برانگیز است را مورد بررسی قرار می دهند (Moshage, Hilbig, & Zettler, 2018).

سنجش ابعاد بهنجار و نابهنجار ویژگی های شخصیتی تاریخچه ای طولانی دارد. یکی از این نظام های معتبر، مبتنی بر خودسنجی نظریه آیزنک^۱ (Eysenck & Eysenck, 1975) و دیدگاه سه بعدی او از شخصیت است. آیزنک معتقد بود شخصیت از صفات یا عواملی تشکیل شده است که با روش تحلیل عاملی به دست می آیند. آیزنک برای آشکار کردن صفات شخصیت از تحلیل عاملی استفاده کرد و این روش را با آزمون های شخصیت و تحقیقات آزمایشی که دامنه وسیعی از متغیرها را در بر می گرفتند، تکمیل کرد. نتیجه تلاش های آیزنک نظریه شخصیت مبتنی بر سه بعد است که به صورت ترکیب صفات یا عوامل توصیف می شوند و می توان آن ها را عوامل برتر یا فراعامل ها در نظر گرفت. این سه بعد شخصیت عبارتند از: برون گرایی در برابر درون گرایی، روان آزردده گرایی در برابر ثبات هیجانی، روان پریشی گرایی در برابر کنترل تکانه (mohammadzadeh, ashouri, 2018).

در سال های اخیر روانشناسان شخصیت در تحقیقات توجه خودشان را به سمت ویژگیهای تاریک شخصیت متمرکز ساخته اند، و چتری از تحقیقات روی اصطلاح ویژگی های تاریک قرار دارد. ویژگیهایی همچون ماکیاولی^۲، سایکوپاتی^۳ و خودشیفتگی^۴. که مجموعاً تحت عنوان مدل تیره سه تایی یا شخصیت تاریک شناخته می شوند. (Paulhus & Williams, 2002) از پیشگامان اولیه در طرح این دیدگاه بودند، آنها معتقدند که این سه ویژگی همگی بر شرارت، سردی عاطفی، نیرنگی و پرخاشگری متمرکز میباشند و بر جنبه های تاریک و کثیف شخصیت متمرکز هستند. اگرچه شباهت های مهمی بین مؤلفه های صفات سه گانه تاریک شخصیت وجود دارد، باید به تفاوت های مهم

¹ Eysenck

² Machiavellianism

³ psychopathy

⁴ narcissism

موجود بین این مؤلفه‌ها نیز اذعان کنیم. یکی از این واگرایی‌ها مربوط به این واقعیت است که صفات ماکیاولیسم و جامعه‌ستیزی در مقایسه با خودشیفتگی بیشتر به عنوان ویژگی‌های شخصیتی تاریک‌تر و ناگوارتر لحاظ شده‌اند (Rauthmann & Kolar, 2013). این ادعا با پژوهش‌هایی حاصل شده است که نشان داده‌اند جامعه‌ستیزی و ماکیاولیسم با پیامدهایی مانند فقدان دغدغه‌های اخلاقی همبسته هستند (Arvan, 2013).

در سال‌های اخیر Moshage, Hilbig, & Zettler (2018) با بسط نظریه‌های پیشین ویژگی‌های دیگری نیز به این ویژگی‌های تاریک افزوده‌اند که شامل خودخواهی^۱، ماکیاولیسم، بی‌اخلاقی^۲، خودشیفتگی، حق‌روانی^۳، سایکوپاتی، سادیسم^۴، منفعت‌طلبی شخصی^۵، و کینه‌توزی^۶ می‌باشد. آن‌ها با تکیه به نتایج برخی تحقیقات از جمله پژوهش فراتحلیل اوبویل^۷ و همکاران (O'Boyle, Forsyth, Banks, & McDaniel, 2012) معتقدند که صفات تاریک مختلف از یک ماده اصلی زمینه‌ای ناشی می‌شوند و بنابراین یک هسته مشترک دارند. با این فرض آن‌ها به تدوین نظریه‌ای پرداختند که در ادامه تحقیقات قبلی مبتنی بر نظریه سه ویژگی تاریک شخصیت و با بسط پرسشنامه پنج‌عاملی شخصیت مک‌کرا و کاستا (McCrae & Costa, 2008) و مدل پرسشنامه هگزاکو (Ashton & Lee, 2007)، بود. و مبتنی بر این نظریه پرسشنامه‌ای طراحی شد که ۹ ویژگی تاریک شخصیت را مورد سنجش قرار می‌دهد.

در بررسی ویژگی‌های تاریک شخصیت فرم‌های مختلفی وجود دارد. در ایران Hajlo et al, 2016; basharpoor & shafie, 2015; Yousefi & Piri, 2016; Amiri & Yaghoobi, 2016 به بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی پرسشنامه ویژگی‌های سه‌گانه تاریک شخصیت پرداختند و (Yousefi & Imanzad, 2018; Atadokht, Zardi Gikloo, Laleh, 2019)، نیز به بررسی ویژگی‌های چهارگانه تاریک شخصیت پرداختند.

ضریب آلفای کرونباخ در پژوهش (Hajlo et al, 2015) برای مولفه‌های شخصیت ماکیاولیسم ۰/۷۴، ضداجتماعی ۰/۶۳ و خودشیفته ۰/۸۳ و رابطه نمره کل با هر آیت‌م در دامنه ۰/۴۲ تا ۰/۹۰ به دست آمد.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

¹ egoism

² moral disengagement

³ psychological entitlement

⁴ sadism

⁵ self interests

⁶ spitefulness

⁷ Boy,, E.

ضریب همسانی درونی خرده مقیاس‌ها در پژوهش (Yousefi & Piri, 2016) بین ۰/۶۸ تا ۰/۷۷ به دست آمد. همچنین ضرایب همبستگی نمره کل صفات تاریک شخصیت با خودشیفتگی، ۰/۵۷؛ با جامعه‌ستیزی، ۰/۴۲ و با ماکیاولیسم، ۰/۵۵ بود. در پژوهش (Yousefi & Imanzad, 2018) نتایج روایی سازه نشانگر تأیید ساختار چهارعاملی مدل و برازش خوب آن با داده‌های حاصل بود. ضرایب باز آزمایشی برای کل مقیاس و مؤلفه‌ها در دامنه‌ای بین ۰/۷۶ تا ۰/۸۴ قرار داشت که نشانگر پایایی آزمون بود. ضریب همسانی درونی برای کل مدل و نیز خرده مقیاس‌ها بین ۰/۶۸ تا ۰/۸۸ به دست آمد که نشانگر انسجام درونی آزمون بود. در پژوهش (Atadokht, Zardi Gikloo, Laleh (2019) نتایج حاصل از ضریب همسانی درونی نشان داد که مقیاس ۴ عاملی از اعتبار مناسب برخوردار است (ضریب آلفای کرونباخ برای عامل ماکیاولیسم ۰/۸۲، خودشیفتگی ۰/۸۶، سایکوپاتی ۰/۷۹ و سادیسم ۰/۷۷ به دست آمد). شاخص‌های برازش تحلیل عاملی تأییدی نیز روایی مناسب مقیاس را نشان دادند.

در یکی از مطالعاتی که (Moshage, Hilbig, & Zettler (2018) در پژوهش خود بدان اشاره کرده اند از ۱۸۴۵ آزمودنی، داده‌های مربوط به ۱۰۹۵ پرسشنامه که بصورت آنلاین پاسخ داده شده بودند مورد بررسی قرار گرفت. دامنه سنی شرکت کنندگان ۱۸ تا ۶۸ سال با میانگین ۳۳/۴ و انحراف استاندارد ۱۱/۸ بود. نتایج تحلیل عاملی تأییدی ساختار ۹ عاملی پرسشنامه را که همگی زیر مجموعه یک متغیر مکنون بودند را تأیید کرد. شاخص‌های برازش نشان دادند مدل نه عاملی از داده‌های تجربی پشتیبانی می‌کند.

از آن جا که شناخت شخصیت در مواردی مانند استخدام‌های شغلی، مشاوره‌های ازدواج، و شناخت رفتارهای مجرمانه و ... می‌تواند کمک کننده باشد لذا وجود ابزارهای مناسبی که بتواند به سنجش این ویژگی‌ها پردازد ضروری به نظر می‌رسد. از اینرو با توجه به ضرورت وجود ابزارهایی برای سنجش شخصیت و این نکته که مدل نه گانه تاریک شخصیت در ایران مورد بررسی قرار نگرفته است لذا هدف پژوهش حاضر بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی پرسشنامه ویژگی‌های ۹ گانه تاریک شخصیت روی نمونه‌ای ایرانی بود.

در این پژوهش به دنبال پاسخ به این سوال هستیم که آیا پرسشنامه ویژگی‌های ۹ گانه تاریک شخصیت (Moshage, Hilbig, & Zettler, 2018) در نمونه ایرانی از اعتبار و روایی مناسبی برخوردار است؟

روش

روش پژوهش حاضر، توصیفی از نوع همبستگی می‌باشد. جامعه آماری این تحقیق شامل کلیه افراد بزرگسال (بالاتر از ۱۸ سال) ساکن شهر تهران بود. از این جامعه، نمونه‌ای به حجم ۵۴۰ نفر

به شیوه هدفمند و در دسترس به ابزار پژوهش پاسخ دادند. بخشی از افراد نمونه بصورت آنلاین به پرسشنامه الکترونیکی پاسخ دادند (۲۵۰ نفر) و بقیه نیز بصورت مداخله کاغذی به پر کردن پرسشنامه پرداختند. پرسشنامه‌ها بصورت انفرادی پاسخ داده شده است و هر فردی بصورت مستقل عمل کرده است. بعد از جمع‌آوری داده‌ها حدود ۳۵ پرسشنامه بدلیل مخدوش بودن اطلاعات و تکمیل نبودن، حذف گردیدند و حجم نمونه به ۵۰۵ نفر کاهش پیدا کرد.

اطلاعات لازم برای بخش نظری پژوهش از کتاب‌ها و مقالات استخراج شد و در بخش آماری از آمار توصیفی و استنباطی بهره‌گرفته شد. در بخش آمار توصیفی به ویژگی‌های جمعیت نمونه و همچنین شاخص‌های توصیفی متغیر پژوهش پرداخته شد و در بخش آمار استنباطی برای بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی ابزار پژوهش از تحلیل عاملی اکتشافی و تاییدی و ضریب آلفای کرونباخ استفاده گردید. در این پژوهش ویژگی‌های روان‌سنجی پرسشنامه ویژگی‌های ۹ گانه تاریک شخصیت مورد بررسی قرار گرفت.

پرسشنامه ویژگی‌های تاریک شخصیت توسط (Moshage, Hilbig, & Zettler, 2018) با گسترش و ادامه تحقیقات قبلی مبتنی بر نظریه سه ویژگی تاریک شخصیت و با بسط پرسشنامه پنج‌عاملی شخصیت (McCrae & Costa, 2008) و مدل پرسشنامه هگزاکو (Ashton & Lee, 2007)، ساخته شد که دارای ۹۳ گویه می‌باشد. که ۹ ویژگی را مورد سنجش قرار می‌دهد. این ۹ ویژگی عبارتند از: خودخواهی (۱۲ گویه)، ماکیاولیسم (۱۰ گویه)، بی‌اخلاقی (۸ گویه)، خودشیفتگی (۹ گویه)، حق‌روانی (۹ گویه)، سایکوپاتی (۹ گویه)، سادیسم (۱۰ گویه)، منفعت‌طلبی شخصی (۹ گویه) و کینه‌توزی (۱۷ گویه). نمره‌گذاری پرسشنامه به شیوه لیکرت و ۵ درجه‌ای می‌باشد. نتایج پژوهش سازندگان تست نشان داد ابزار از اعتبار و روایی مطلوبی برخوردار است. این پرسشنامه توسط سه متخصص مترجم به زبان فارسی ترجمه شد و سپس دوباره از فارسی به انگلیسی ترجمه شد. با مطابقت ترجمه‌ها و اطمینان از صحت ترجمه پرسشنامه ۹۳ سوالی در اختیار جمعیت نمونه قرار گرفت.

یافته‌ها

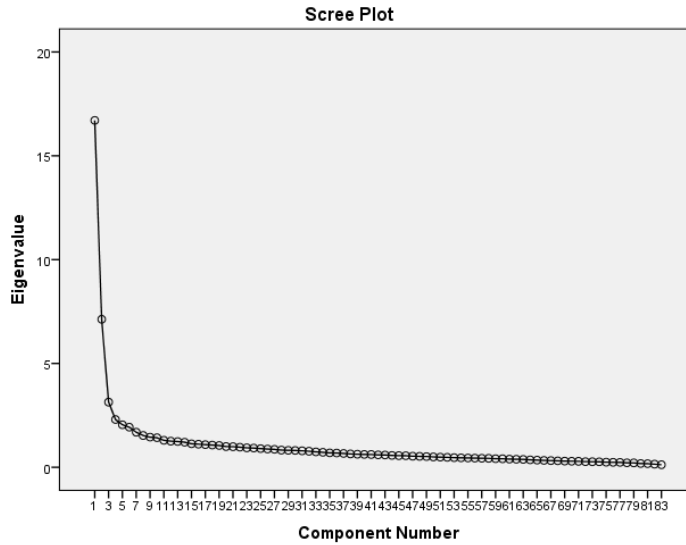
در این پژوهش ۵۴۰ نفر شرکت داشتند، که برخی از پرسشنامه‌ها به دلیل مناسب نبودن و مخدوش بودن پاسخ‌ها حذف شدند و حجم نمونه به ۵۰۵ نفر (۱۲۷ مرد، و ۳۷۸ زن) کاهش پیدا کرد. میانگین سنی مردان شرکت‌کننده در این پژوهش ۵۸ سال و میانگین سنی زنان ۳۷ سال محاسبه گردید. در این پژوهش، به منظور بررسی ساختار عاملی پرسشنامه ویژگی‌های ۹ گانه تاریک شخصیت، نخست قابلیت تحلیل عاملی از طریق آماره کایز-میر-اولکین و آزمون کرویت بارتلت بررسی شد. بر این اساس مقدار آماره کایز-میر-اولکین (۰/۹۱۴) به دست آمد که بیانگر کفایت

نمونه است و آزمون کرویت بارتلت ($X^2=18288/599$ با $df=3403$ و $P<0/001$) نشان میدهد که ماتریس همبستگی داده‌ها در جامعه صفر نیست؛ بنابراین عامل‌یابی قابل توجیه است. در تحلیل عاملی اکتشافی، ابتدا سوال هایی که دارای همبستگی پایین (کمتر از ۰/۱) با نمره کل پرسشنامه بودند حذف شدند. در این مرحله سوال های ۳۲، ۳۸، ۵۰، ۵۵، ۶۱، ۷۳، ۷۵ و ۹۰ حذف شدند. سوال ۳۶ نیز به دلیل اشتراک پایین و همبستگی پایین حذف شد و همچنین سوال ۴۴ بار عاملی ضعیفی (کمتر از ۰/۱) روی همه عامل ها داشت. بنابراین با حذف این سوال ها مجموعاً ۱۰ سوال حذف شدند و تعداد گویه های پرسشنامه به ۸۳ گویه کاهش پیدا کرد. در ادامه ۸۳ سوال با تکیه بر پشتوانه نظری تست روی ۹ عامل بارگذاری شدند که این ۹ عامل روی هم ۴۶ درصد از واریانس پرسشنامه ویژگی های تاریک شخصیت را تبیین می کردند. در جدول ۱، مقدار ارزش ویژه و واریانس تبیین شده عامل ها قبل و بعد از چرخش واریماکس، گزارش شده است.

جدول ۱. واریانس کل تبیین شده توسط عامل ها قبل و بعد از چرخش

عامل	ارزش ویژه اولیه		مجموع مجذورات بارهای استخراج شده بعد از چرخش		
	ارزش ویژه	درصد واریانس	درصد تراکمی	درصد واریانس	تراکمی
۱	۱۶/۷۰	۲۰/۱۲	۲۰/۱۲	۱۱/۲۱	۱۱/۲۱
۲	۷/۱۲	۸/۵۸	۲۸/۷۱	۶/۹۸	۱۸/۲۰
۳	۳/۱۳	۳/۷۸	۳۲/۴۹	۶/۱۹	۲۴/۳۹
۴	۲/۲۹	۲/۷۷	۳۵/۲۶	۵/۰۳	۲۹/۴۳
۵	۲/۰۴	۲/۴۶	۳۷/۷۳	۴/۴۱	۳۳/۸۴
۶	۱/۹۲	۲/۳۲	۴۰/۰۵	۴/۳۷	۳۸/۲۱
۷	۱/۶۸	۲/۰۳	۴۲/۰۹	۲/۹۶	۴۱/۱۷
۸	۱/۵۳	۱/۸۴	۴۳/۹۳	۲/۳۸	۴۳/۵۶
۹	۱/۴۵	۱/۷۴	۴۵/۶۸	۲/۱۲	۴۵/۶۸

برای تعیین عامل های معنی دار از نمودار چرخش یافته ارزش های ویژه که نمودار اسکری نامیده می شود، استفاده گردید. در این نمودار طرحی از تبیین واریانس کل تبیین شده توسط هر متغیر را در ارتباط با هم نشان می دهد.

جدول ۲. عامل ها و سوال های بارگذاری شده روی آن ها

عامل ها	سوال ها	ردیف
عامل ۱ کینه توزی بارهای عاملی بین ۰/۷۷۸ تا ۰/۳۵۹	۸۱. اگر امکان داشت، با خوشحالی پول کمی پرداخت می کردم تا همکلاسی ای که مورد علاقه ام نیست، در امتحان نهایی رد شود.	۱
	۸۷. اگر من یکی از آخرین دانش آموزان در حال امتحان دادن باشم و متوجه شوم که معلم به نظر بی صبر می رسد، من امتحانم را طولانی تر می کنم تا او عصبانی تر شود.	۲
	۸۶. حاضرم برای برخی کالاها و خدمات هزینه بیشتری پرداخت کنم تا افرادی که دوست شان ندارم هزینه بیشتری را صرف کنند.	۳
	۸۸. اگر همسایه ام از ظاهر حیات جلوی خانه ام ناراضی باشد سعی می کنم آن را بدتر کنم تا او ناراحت شود.	۴
	۸۴. خوشحال می شوم نماینده منتخبی که مخالفش بودم شکست بخورد حتی اگر این شکست به اجتماع صدمه بزند.	۵
	۸۳. اگر این قرار بر این باشد که دیگران نمره بالاتری از من بگیرند، ترجیح می دهم هیچ کسی در کلاس امتیاز اضافه ای نگیرد.	۶

	۸۵. من حاضرم یک ضربه بخورم، تا فردی که دوستش ندارم دو ضربه بخورد.	۷
	۹۲. اگر در فروشگاه متوجه شوم افرادی که پشت سر من هستند عجله دارند، سعی می‌کنم آهسته‌تر عمل کنم تا کار پرداخت من طولانی‌تر شود و وقت بیشتری گرفته شود.	۸
	۸۲. وقت‌هایی بوده که مشتاق بودم از آسیب‌های کوچکی رنج ببرم تا بتوانم فرد دیگری را که لایق آن بوده است، مجازات کنم.	۹
	۸۰. اگر همسایه‌ام از صدای بلند موزیکم شکایت کند ممکن است صدای آن را بلندتر کنم تا او ناراحت‌تر شود حتی اگر به این خاطر جریمه شوم.	۱۰
	۹۱. بخشی از وجودم از دیدن شکست افرادی که دوستشان ندارم، لذت می‌برد. حتی اگر شکست آنان به من صدمه بزند.	۱۱
	۸۹. وقتی یکی از همکارانم که او را دوست ندارم، مجبور باشد بیشتر در شرکت بماند و کار اضافی کند، من هم در شرکت می‌مانم و اضافه کار می‌کنم.	۱۲
	۹۳. گاهی اوقات کمی رنج‌بردن برایم ارزشمند است تا بتوانم مجازات شدن دیگران را ببینم.	۱۳
	۲۳. کار درستی است که در دفاع از کسانی که برای شما اهمیت دارند، شایعات را گسترش دهید.	۱۴
	۷۷. ممکن است برای منتشر کردن شایعات درباره فردی که دوستش ندارم حیثیت خود را در معرض خطر قرار دهم.	۱۵
	۲۴. برداشتن وسایل دیگران بدون کسب اجازه از آنها، در صورتی که بخواهید به امانت ببرید اشکالی ندارد.	۱۶
	۷۹. امیدوارم مسئولان منتخب در تلاش برای بهبود اجتماع موفق باشند حتی اگر من مخالف آنها در انتخابات بوده باشم.	۱۷
عامل دوم سادیسیم بارهای عاملی بین ۰/۶۷۱ تا ۰/۳۰۸	۶۴. من از صدمه‌زدن جسمانی، جنسی و هیجانی به فرد دیگر لذت می‌برم.	۱۸
	۶۲. برای لذت خودم به دیگران صدمه زده‌ام.	۱۹
	۶۵. از آزار دیدن و آسیب دیدن دیگران لذت می‌برم.	۲۰
	۶۰. من به دیگران آسیب می‌رسانم چون می‌توانم این کار را بکنم.	۲۱
	۶۶. من تخیلاتی دارم که شامل آسیب دیدن افراد دیگر است.	۲۲
	۶۳. من دیگران را تحقیر می‌کنم تا حدودشان را حفظ کنند.	۲۳

	۵۹. آسیب رساندن به مردم می تواند هیجان برانگیز باشد.	۲۴
	۶۷. گاهی اوقات از شدت عصبانیت می خواهم به افراد دیگر آسیب برسانم.	۲۵
	۵۳. این حقیقت دارد که من می توانم نسبت به دیگران بدجنس و آبزیرکاه باشم.	۲۶
	۵۷. برای رسیدن به خواستهام هر چیزی می گویم.	۲۷
	۵۲. مردم اغلب به من می گویند که قابل کنترل نیستم.	۲۸
	۵۱. انتقام باید سخت و سریع باشد.	۲۹
	۵۸. اگر افراد دلشان بخواهد، از آزار رساندن به دیگران لذت می برند.	۳۰
	۵۶. من از رابطه خیلی نزدیک و خصوصی با افراد نا آشنا لذت می برم.	۳۱
عامل سوم منفعت طلبی بار عملی بین ۰/۷۴۶ تا ۰/۳۷۲	۷۲. در جستجوی فرصتهایی برای دستیابی به جایگاه اجتماعی بالا هستم.	۳۲
	۷۰. دریافت درجات نسبتا عالی از اولویتهای من است.	۳۳
	۶۸. دایما به دنبال یافتن راههایی برای پیشرفت هستم.	۳۴
	۷۴. داشتن پول زیاد از هدفهای زندگی من است.	۳۵
	۴۵. من لیاقت چیزهای بیشتری در زندگی ام دارم.	۳۶
	۴۱. اتفاقات جالب و بزرگی باید برای من پیش بیاید.	۳۷
	۴۳. باید بهترین چیزها به من برسد چون سزاوار آنها هستم.	۳۸
	۷۱. سعی می کنم مطمئن شوم تا دیگران از موفقیت های من آگاه شوند.	۳۹
	۷۶. من همیشه در جستجوی چیزهایی هستم که شادم کند.	۴۰
	۴۲. اگر در کشتی (تایتانیک) در حال غرق شدن بودم، لایق این بودم که سوار اولین قایق نجات شوم.	۴۱
عامل چهارم بی اخلاقی بارهای عملی بین ۰/۶۱۰ تا ۰/۲۸۲	۱۶. از اختلاف نظر مستقیم با دیگران باید اجتناب کرد چون ممکن است آنها در آینده برایتان مفید باشند و به دردتان بخورند.	۴۲
	۱. بهترین شیوه ارتباط با مردم، گفتن چیزهایی است که آنها دوست دارند بشنوند.	۴۳
	۱۷. عاقلانه است پیگیر اطلاعاتی باشید که بعدا بتوانید بر علیه افراد از آن استفاده کنید.	۴۴
	۲۰. مطمئن شوید که برنامه هایتان به نفع خود شماست نه دیگران.	۴۵

	۲۵. با در نظر گرفتن شیوه‌های نامناسبی که افراد خود را ارائه می‌کنند، گناه نیست اگر اندکی درباره اعتبار خود اغراق کنید.	۴۶
	۱۵. باید افراد مهمی در کنار تان باشند تا چیزهایی را که می‌خواهید به دست بیاورید، حال هر هزینه‌ای که داشته باشد.	۴۷
	۲۸. به خود اختصاص دادن ایده‌هایی که متعلق به خودتان نبوده‌اند، چندان اشکالی ندارد.	۴۸
	۹. بزرگترین تفاوت بین اکثر مجرمان و افراد دیگر در میزان حماقت مجرمان است که باعث دستگیری آنها می‌شود.	۴۹
	۳۰. افرادی که مورد بد رفتاری قرار می‌گیرند، معمولاً خودشان کاری کرده‌اند تا چنین رفتاری با آنها شود.	۵۰
	۲۹. با برخی افراد باید ۵ خشن رفتار کرد، چرا که احساسات ظریفی ندارند تا جریحه دار شوند.	۵۱
	۱۸. شما باید منتظر زمان مناسب بمانید تا بتوانید کارهای دیگران را تلافی کنید.	۵۲
	۲۶. مردم نباید برای انجام کارهای سوال برانگیزی که یک مقام بالاتر از آنها درخواست کرده است، مورد بازخواست قرار بگیرند.	۵۳
	۲۷. نمی‌توان افراد را برای انجام چیزهایی که دوستان شان هم انجام می‌دهند و به‌طور اصولی یا فنی اشتباه است، سرزنش کرد.	۵۴
عامل پنجم خود خواهی بارهای عاملی بین ۰/۷۲۶ تا ۰/۳۳۷	۷. به‌طور کلی مردم تا زمانی که مجبور نباشند به‌سختی کار نخواهند کرد.	۵۵
	۱۴. به‌طور کلی افراد تا مجبور نباشند به‌سختی کار نمی‌کنند.	۵۶
	۴. پیشرفت کردن بدون حذف مسایل حاشیه‌ای کار سختی است.	۵۷
	۶. این روزها نمی‌توان فهمید روی چه کسی می‌توان حساب کرد.	۵۸
	۱۱. گاهی نمی‌توانید بفهمید چه کاری درست و ارزشمند است.	۵۹
	۸. قوانین اغلب برای منافع گروه‌های کوچک و خودخواهی وضع می‌شوند که به قوانین احترام نمی‌گذارند.	۶۰
	۲۱. هر دقیقه یک آدم منفعت طلب به دنیا می‌آید.	۶۱
	۱۲. برای پول دار شدن هیچ راه درست و غلطی وجود ندارد و راه‌های کسب آن یا بسیار سخت است و یا آسان.	۶۲
	۳۹. من اصرار دارم تا احترامی را که لایق آن هستم، دریافت کنم.	۶۳

عامل ششم خود شیفتگی بارهای عاملی بین ۰/۶۸۶ تا ۰/۳۰۵	۳۳. بدون من بسیاری از فعالیت های گروهی خسته کننده و بی نتیجه هستند.	۶۴
	۳۱. مردم من را یک رهبر ذاتی می دانند.	۶۵
	۳۴. می دانم که خاص هستم چرا که دیگران به طور دائم این را به من می گویند.	۶۶
	۳۷. من همواره با افراد مهم مقایسه شده ام.	۶۷
	۴۰. صادقانه احساس می کنم که شایسته تر از دیگران هستم.	۶۸
	۴۸. احساس می کنم من در همه امور، حق و شایستگی بیشتری نسبت به دیگران دارم.	۶۹
	۵۴. دیگران بعد از اینکه دوستی شان را با من بهم می زنند، همواره پشیمان می شوند.	۷۰
عامل هفتم سایکوپاتی بارهای عاملی بین ۰/۴۵۴ تا ۰/۳۸۶	۴۷. کارها باید بر وفق مراد من باشند.	۷۱
	۲۲. اکثر مردم قابل احترام هستند.	۷۲
	۴۹. من دوست دارم از صاحبان قدرت انتقام بگیرم.	۷۳
	۴۶. افرادی شبیه به من - هر از گاهی - سزاوار راحتی بیشتر هستند.	۷۴
	۱۹. برای حفظ شهرت خود باید چیزهایی را از دیگران پنهان کنید.	۷۵
عامل هشتم حق روانی بارهای عاملی ۰/۶۲۳ تا ۰/۳۶۷	۳. هر فردی باید از زندگی در زمان حال لذت ببرد، فردا و آینده هنوز نیامده است.	۷۶
	۷۸. اگر به پارکینگ شلوغی بروم و راننده دیگری بخواهد بعد از من فضای پارک مرا بگیرد، با نهایت آرامش و بدون هیچ عجله ای از پارکینگ خارج می شوم.	۷۷
	۵. هرگز به دیگران دلیل واقعی کاری را که انجام می دهید، نگوئید مگر این که گفتنش برایتان سودی داشته باشد.	۷۸
	۲. یک فرد باید تنها از قوانینی تبعیت کند که به نظر منطقی می رسد.	۷۹
عامل نهم ماکیاولیسم بارهای عاملی بین ۰/۳۲۰ تا ۰/۲۹۰	۱۰. هر فردی که می داند توسط قانون دستگیر و مجازات نمی شود، اگر قانون را نقض کند، کار درستی انجام داده است.	۸۰
	۳۵. دوست دارم با افراد مهم آشنا شوم.	۸۱
	۶۹. همواره به دنبال شنیدن تعریف و تمجید از دیگران هستم.	۸۲
	۱۳. عاقلانه نیست که رازهای خود را به کسی بگوئید.	۸۳

در جدول فوق سوال ها به ترتیب بارهای عاملی در هر یک از عامل ها مرتب شده اند. سوال ۱۷ در عامل اول و سوال ۱۳ در عامل نهم دارای بارهای عاملی منفی می باشند. سوال ها در عامل های ۱ تا ۶ تقریباً مطابق با پرسشنامه اصلی بار شده اند. ولی در عامل های ۷، ۸ و ۹ بارهای عاملی ضعیف تر شده و سوال ها چندان مطابق با پرسشنامه اصلی نمی باشند. سوال ۷ و ۱۴ هر دو روی عامل پنجم بار گذاری شدند و چون از لحاظ ترجمه، قابل تفکیک نبودند، سوال ۱۴ که بار عاملی کوچکتری داشت حذف گردید. و ۸۲ سوال در پرسشنامه باقی ماندند.

جدول ۳. شاخص های توصیفی و ضریب آلفای کرونباخ عامل ها

عامل ها	میانگین	انحراف استاندارد	کمترین	بیشترین	تعداد آیتم ها	آلفای کرونباخ
۱	۲۶/۷۹	۹/۵۵	۱۷	۸۱	۱۷	۰/۸۸۳
۲	۲۱/۶۵	۸/۸۳	۱۴	۶۷	۱۴	۰/۸۸۱
۳	۳۴/۰۹	۷/۷۳	۱۰	۵۰	۱۰	۰/۸۲۲
۴	۳۱/۰۴	۹/۳۲	۱۳	۶۵	۱۳	۰/۸۰۴
۵	۲۸/۴۰	۶/۴۹	۹	۴۵	۹	۰/۷۱۱
۶	۱۷/۳۳	۵/۷۴	۷	۳۵	۷	۰/۷۷۴
۷	۱۴/۹۳	۳/۴۰	۵	۲۵	۵	۰/۷۰۸
۸	۱۳/۰۶	۳/۵۵	۴	۲۰	۴	۰/۷۰۲
۹	۱۱/۸۴	۲/۷۲	۴	۲۰	۴	۰/۶۶۲

در جدول فوق شاخص های توصیفی عامل ها و همچنین تعداد آیتم ها و ضریب آلفای کرونباخ برای هر یک از عامل ها گزارش شده است. بالاترین ضریب آلفا مربوط به عامل اول و کمترین مربوط به عامل نهم می باشد. ولی مقدار ضریب آلفا نشان می دهد سوال ها از هماهنگی درونی مناسبی برخوردارند. همچنین ضریب آلفای کرونباخ برای کل پرسشنامه ۸۲ سوالی ۰/۹۳۳ محاسبه گردید که ضریب مناسبی است و نشان از هماهنگی درونی مناسب سوال ها دارد.

جدول ۴. ضرایب همبستگی عامل ها

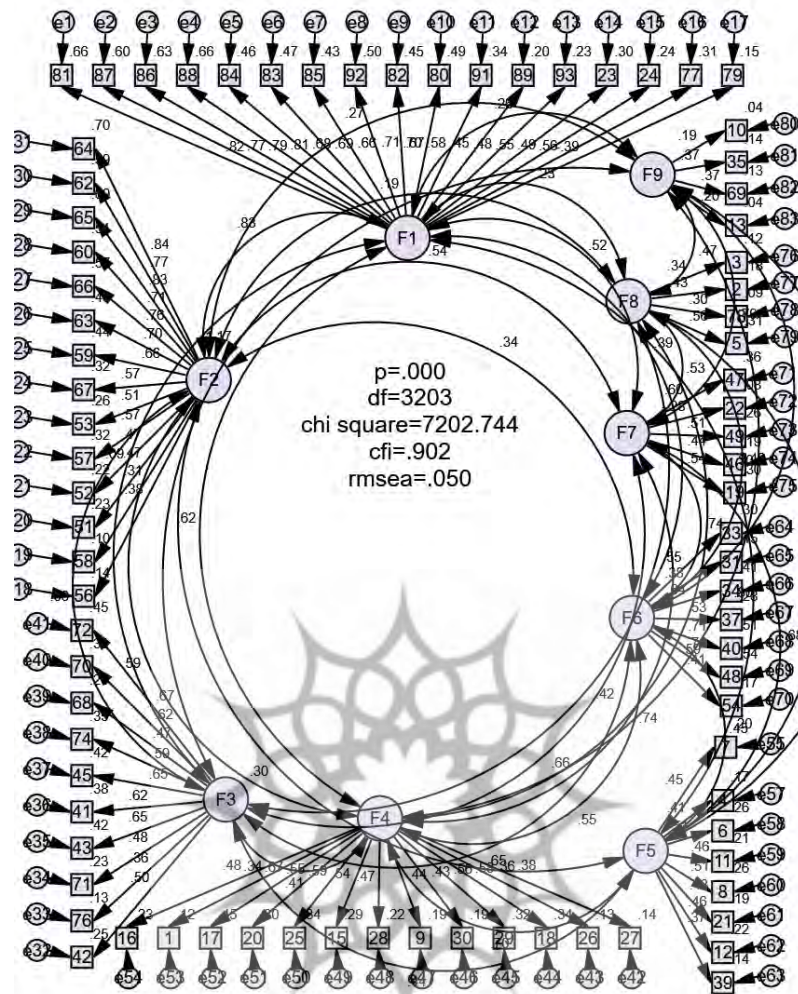
عامل ها	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹
۱	۱								
۲	**۰/۷۳۵	۱							
۳	**۰/۱۲۵	**۰/۱۳۸	۱						
۴	**۰/۵۳۵	**۰/۵۰۷	**۰/۳۶۱	۱					
۵	**۰/۲۵۰	**۰/۳۱۷	**۰/۳۴۱	**۰/۵۲۸	۱				
۶	**۰/۳۱۶	**۰/۳۰۶	**۰/۵۰۹	**۰/۴۱۱	**۰/۳۰۳	۱			
۷	**۰/۲۹۹	**۰/۳۸۱	**۰/۵۲۲	**۰/۴۴۸	**۰/۴۲۷	**۰/۴۲۶	۱		
۸	**۰/۱۳۹	**۰/۱۴۵	**۰/۲۴۵	**۰/۳۷۵	**۰/۳۷۴	**۰/۲۰۲	**۰/۲۴۵	۱	
۹	**۰/۱۷۹	**۰/۲۳۵	**۰/۵۲۰	**۰/۴۰۵	**۰/۴۶۳	**۰/۳۵۹	**۰/۳۵۵	**۰/۲۰۹	۱

در جدول فوق ضرایب همبستگی بین عامل های پرسشنامه گزارش شده است که همگی در سطح ۰/۰۱ معنادار هستند. بالاترین ضریب همبستگی مربوط به عامل اول و دوم (کینه توزی و سادیسیم) (۰/۷۳۵) است و پایین ترین ضریب همبستگی مربوط به عامل اول و سوم (کینه توزی و منفعت طلبی) (۰/۱۲۵) می باشد.

جدول ۵. شاخص های برازش مدل اندازه گیری پرسشنامه ویژگی های تاریک شخصیت

مدل	Chi square	df	Chi square/df	CFI	RMSEA
تحلیل عاملی تاییدی	۷۲۰۲/۷۴۴	۳۲۰۳	۲/۲۴۸	۰/۹۰۲	۰/۰۵۰

نتایج تحلیل عاملی تاییدی پرسشنامه در جدول ۵ گزارش شده است. شاخص ریشه میانگین مجذورات تقریب RMSEA یکی از شاخص های گزارش شده است. محققان توصیه کرده اند برای مدل هایی که برازندگی خوبی دارند باید از ۰/۰۶ کمتر باشد. شاخص برازندگی تطبیقی CFI باید بیش از مقدار ۰/۹ باشد تا مدل نهایی پذیرفته شود. همچنین مقدار کای اسکوئر برازش شده (CMIN/DF=۲/۲۸) که در سطح ۰/۰۱ معنادار می باشد و شاخص مناسبی برای برازش مدل می باشد. هر چه مقدار این شاخص کوچکتر باشد می توان نتیجه گرفت که ساختار کواریانس مدل بطور معناداری از ساختار کواریانس مشاهده شده متفاوت نمی باشد (Ghasemi, 2012). همین طور که نتایج نشان می دهد شاخص های برازش مناسب هستند و می توان نتیجه گرفت ساختار پرسشنامه با داده های تجربی برازش دارد و ساختار ۹ عاملی را تایید می کند. نمودار مسیر در شکل ۱ نمایش داده شده است.

شکل ۱. نمودار مسیر پرسشنامه ۸۲ سوالی

بحث و نتیجه گیری

بررسی شخصیت در طول تاریخ و در تمامی جوامع و فرهنگ ها مورد توجه بوده است. بررسی شخصیت می تواند به توصیف و پیش بینی رفتارها کمک کند. وجود ابزارهایی برای سنجش ویژگی های شخصیت لازم و ضروری است. با توجه به این نکته که امروزه توجه روانشناسان به ویژگی های تاریک شخصیت و نقش آن در پژوهش های جرم شناسی معطوف گشته است ضرورت وجود چنین ابزارهایی مورد توجه قرار می گیرد. در ایران پرسشنامه سه گانه و چهارگانه ویژگی های تاریک

شخصیت مورد بررسی قرار گرفته بود اما در زمینه پرسشنامه ویژگی‌های نه گانه شخصیت که به بررسی رفتارهای ناهنجار بیشتری می پردازد، پژوهشی صورت نگرفته بود و بنابراین سعی شد تا اعتبار و روایی این ابزار در جمعیت ایرانی مورد بررسی قرار گیرد. نتایج تحلیل عاملی اکتشافی نشان داد با حذف ده سوال از پرسشنامه اصلی، بقیه سوال ها روی ۹ عامل بارگذاری شدند که این ۹ عامل روی هم ۴۶ درصد از واریانس پرسشنامه ویژگی های نه گانه تاریک شخصیت را تبیین می کردند. این یافته با نظریه زیر بنایی مقیاس و با پرسشنامه اصلی که ساختاری نه عاملی (Moshage, Hilbig, & Zettler, 2018) داشت همسو بود.

در یکی از مطالعاتی که Moshage, Hilbig, & Zettler (2018) در پژوهش خود بدان اشاره کرده اند، نتایج تحلیل عاملی تاییدی ساختار ۹ عاملی پرسشنامه را که همگی زیر مجموعه یک متغیر مکنون بودند را تایید کرد. شاخص های برازش نشان دادند مدل نه عاملی از داده های تجربی پشتیبانی می کند ($X=11655/15$ و $P<0/01$ ، $RMSEA=0/042$).

در مطالعه ای دیگر با ۳۰۴ شرکت کننده با دامنه سنی ۱۸ تا ۷۲ سال با میانگین سنی ۳۳/۴ و انحراف استاندارد ۱۱/۸ نتایج نشان داد مدل نه عاملی با داده ها برازش دارد و شاخص های برازش مناسب بودند (Moshage, Hilbig, & Zettler, 2018).

عامل اول کینه توزی بود که بالاترین میزان واریانس را تبیین می کرد. عامل دوم سادیسیم بود که اشاره به رفتارهایی دارد که به قصد آزار دیگران صورت می گیرد. دیگر آزاری، لذت بردن از رنج دیگران است. درباره این پدیده اغلب به شکل شدید آن در بافت های جنایی و جنسی بحث شده است. اخیراً Pinker (2011) حالت خفیف تری از این پدیده را با عنوان دیگرآزاری نرم یا دیگرآزاری روزمره مطرح کرده است که اغلب به صورت آزارگری غیرجنسی بروز می کند، در افراد جوامع مختلف رایج است و به نظر می رسد از لحاظ آماری به طور طبیعی توزیع شده است. افراد آزارگر به دنبال فرصت برای درگیر شدن در فعالیت های روزمره ظالمانه یا آزارگرانه هستند. عامل سوم منفعت طلبی بود که اشاره به رفتارهایی دارد که در آن شخص به دنبال سود جویی است. عامل چهارم بی اخلاقی و عامل پنجم خودخواهی و عامل ششم خود شیفتگی بود. خود شیفتگی در پژوهش های پیشین در مدل سه گانه و چهار گانه ویژگی های شخصیت نیز مطرح شده است. خودشیفتگی به احساسات مبالغه آمیز بزرگ منشی، غرور، غرق شدن در خود و محقق بودن اشاره دارد. خودشیفتگی در جنبه های مختلف عملکرد بین فردی تداخل ایجاد می کند، چون دیگران از گرایش های استثمارگرانه، خودمحوری و بزرگ منشی فرد خودشیفته به ستوه می آیند (Zeigler-Hill & Marcus, 2016). عامل هفتم سایکوپاتی یا رفتارهای ضد اجتماعی می باشد که آزمون هی شخصیت و پژوهش های پیشین زیاد مورد بحث قرار گرفته است. عامل جامعه ستیزی یا سایکوپاتی برای مدت طولانی عامل خطر

مهمی در پیشبینی رفتارهای مجرمانه و حبس در نظر گرفته شده است و به طور معنادار در مجرمان زندانی مشاهده شده است. عامل هشتم حق روانی است که شامل رفتارهایی است که شخص خود را بیشتر از دیگران محق می داند (Moshage, Hilbig, & Zettler, 2018). عامل نهم نیز به رفتارها و شخصیت ماکیاولی اشاره دارد. اصطلاح ماکیاولیسم به احترام اندیشه های نیکولا ماکیاولی به این نام معروف شده است. ماکیاولیسم منعکس کننده جهت گیری به شدت خودخواهانه ای است که فرد تمایل دارد از هر راهی مانند فریب کاری، تقلب و بهره کشی به اهداف خود برسد (Zeigler-Hill & Marcus, 2016).

داده های حاصل از بررسی اعتبار این مقیاس نشان داد که میزان ضریب آلفای کرونباخ مقیاس مذکور برای نه جنبه تاریک شخصیت در حد مناسبی است و مطابق با یافته سازندگان (Moshage, Hilbig, & Zettler, 2018) تست می باشد.

در نهایت یافته های حاصل از تحلیل عاملی تاییدی نشان داد ساختار نه عاملی تست مطابق با پشتوانه نظری است و با تست اولیه همخوانی دارد. بنابراین نتایج می توان از این پرسشنامه در پژوهش ها استفاده نمود.

در آخر چون این ابزار در جمعیت شهر تهران مورد بررسی قرار گرفت در تعمیم نتایج آن به شهرهای دیگر باید احتیاط کرد. پیشنهاد می شود ویژگی های روانسنجی این ابزار در نمونه های دیگر مورد بررسی قرار گیرد. همچنین از این ابزار می توان در روانشناسی جنایی و شناسایی ویژگی های مربوط به جرم و مجرمین استفاده کرد.

References

- Amiri, S & Yaghoobi, A (2016). Evaluation of the psychometric properties scale of Dark Triad of personality. *Research in Clinical Psychology and Counseling*, 6 (1), 77-97.
- Arvan M. (2013). Bad news for conservatives? Moral judgments and the Dark Triad personality traits: A correlational study. *Neuroethics*, 6(1):51-64. [DOI:10.1007/s12152-012-9155-7] [DOI:10.1007/s12152-012-9155-7]
- Ashton, M. C., & Lee, K. (2007). Empirical, theoretical, and practical advantages of the HEXACO model of personality structure. *Personality and social psychology review*, 11(2), 150-166.
- Basharpour S & Shafie M. (2015). Psychometric properties of Persian version of short form scale of Dark Triad personality traits in university students. *RPH*, 9 (1) :1-1.
- Eysenck HJ, Eysenck SBG. (1975). *Manual of the Eysenck personality questionnaire*. London: Hodder & Stoughton; 1975.

- Ghasemi, Vahid (2012). *Structural Equation Modeling in Social Research Using AMOS*. Tehran, Sociologists Publications.
- Hajlo, Nader; Ghasemi Nejad, Mohammad Ali; Ansar Hosain, Sarvin; Seyedi Asl, Teymur (2015). Preliminary study of psychometric properties of the questionnaire of the three dark aspects of personality, knowledge and behavior, 14 (1), 137-144.
- McCrae, R. R., & Costa Jr, P. T. (2008). The five-factor theory of personality.
- Mohammadzadeh A, Ashouri A.(2018). Comparison of Personality Correlates of Machiavellianism, Narcissism and Psychopathy (Dark Triad of Personality) in Three Factor Personality Model. *IJPCP*. 24 (1) :44-55.
- Moshagen, M., Hilbig, B. E., & Zettler, I. (2018). The dark core of personality. *Psychological review*, 125(5), 656.
- O'Boyle, E. H., Jr., Forsyth, D. R., Banks, G. C., & McDaniel, M. A. (2012). A meta-analysis of the Dark Triad and work behavior: A social exchange perspective. *Journal of Applied Psychology*, 97(3), 557-579. <https://doi.org/10.1037/a0025679>
- Paulhus DL, Williams KM.(2002). The dark triad of personality: Narcissism, Machiavellianism, and psychopathy.
- Pinker S. (2011). *The better angels of our nature: Why violence has declined*. New York: Viking; 2011.
- Rauthmann JF, & Kolar GP. (2013).The perceived attractiveness and traits of the dark triad: Narcissists are perceived as hot, Machiavellians and psychopaths not. *Personality and Individual Differences*. 54(5):582-6. [DOI:10.1016/j.paid.2012.11.005] [DOI:10.1016/j.paid.2012.11.005]
- Yousefi R & Piri F.(2016). Psychometric Properties of Persian Version of Dirty Dozen Scale. *IJPCP*. 22 (1) :67-76.
- Yousefi R & Imanzad A.(2018). Validating the Dark Tetrad Personality Model. *IJPCP*. 24 (2) :190-201. Atadokht.A, Zardi Gikloo.B, Laleh.H.(2019). Investigating Psychometric Properties of New Scale of Dark Tetrad. *Journal of Psychology*, Volume:23 Issue: 3,303-319.
- Zeigler-Hill V, Marcus DK. (2016).*The dark side of personality: Science and practice in social, personality, and clinical psychology*. Washington D.C.: American Psychological Association; 2016. [DOI:10.1037/ 14854-000] [PMCID].

